

Hogyan igazodjunk el a pályázatok dömpingjében?

Sorozatban jelennek meg a pályázati kiírások, de ne felejtsük el, hogy a fontos megfelelési feltételek a részletekben találhatóak.

Február 23.-án Válban az MVH szakmai támogatásával közösen a Völgyvidék LEADER Egyesülettel tájékoztató Fórum kerül megtartásra, ahol a most megjelent VP pályázatok megismerésére, pályázati feltételrendszerének értékelésére kerül sor.

A végleges meghívót megtalálja a www.velenceitoleader.eu honlapon.

Lapozza át a NAK, **Vidékfejlesztési Program Kézikönyvét** áttekintést ad a Vidékfejlesztés pályázati kiírásairól.

<http://www.velenceitoleader.eu/index.php/36-fszekcio/fkategoria/1430-videkfejlesztesi-program-kezikoenyv>

Már 610 milliárd forint vidékfejlesztési forrásra pályázhatnak a gazdálkodók

2016. február 10. 8:31

Hat új pályázati felhívás jelent meg a Vidékfejlesztési Program keretében, mintegy 138 milliárd forint keretösszegben. A Miniszterelnökség az eddig kiírt pályázatokkal a rendelkezésre álló 1300 milliárd forint forrás csaknem 50 százalékát a gazdák rendelkezésére bocsájtotta.

A 2016. február 9-én megjelent pályázati felhívások az önkormányzatok, a mezőgazdasági termelők, valamint a magánjogi erdőgazdálkodók számára biztosítanak fejlesztési forrást.

A 2000 lakos egyenérték alatti települések autonóm és természetközeli szennyvízkezelési megoldásait 12 milliárd forint, a vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztését 26,9 milliárd forint szolgálja. A gazdálkodók a most megjelent pályázatoknak köszönhetően a Natura 2000 erdő-, valamint mezőgazdasági területek, illetve a természeti hátránnyal érintett területek számára nyújtott kompenzációs kifizetésekre is beadhatják kérelmüket mintegy 74,97 milliárd forint kimerüléséig. A mezőgazdasági biztosítási díjhoz 23,7 milliárd forint támogatást különített el a szaktárca.

A most megjelent felhívásokkal együtt a Miniszterelnökség mintegy 610 milliárd forint pályázati forrást nyitott meg a Vidékfejlesztési Program keretében. Ez, a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban a rendelkezésre álló keretösszeg közel fele. A fennmaradó forrás az éves fejlesztési keretben foglaltak szerint még az idei évben kiírásra kerül.

A Miniszterelnökség a továbbiakban is azon dolgozik, hogy a Kormány által elfogadott éves fejlesztési keret feszes tempójának megfeleljen.

A megjelent felhívások megtalálhatók a www.szechenyi2020.hu weboldalon.

(Miniszterelnökség)

Kis Miklós Zsolt: 2016 a pályázatok éve lesz

NAK - 2016. február 01. hétfő

Az idei esztendő a 2014-2020 közötti európai uniós ciklus legkiemelkedőbb éve lesz pályázati szempontból. Kis Miklós Zsolt államtitkár a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által az Agromash mezőgazdasági kiállításon szervezett konferencián emlékeztetett rá, hogy a Vidékfejlesztési Program kiemelt célja a vidéki munkahelyek megőrzése és újak teremtése, továbbá a munkaigényes ágazatok támogatása.

„Az idei év a pályázatok éve lesz, miután 2015-ben sikeresen zártuk első európai uniós támogatási ciklusunkat” – jelentette ki Kis Miklós Zsolt, a Miniszterelnökség Agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkára a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által az Agromash mezőgazdasági kiállítás keretében szervezett „Innovációs és fejlesztési lehetőségek a magyar agrár- és élelmiszergazdaságban” című konferencián január 29-én.

Az idei esztendő a 2014-2020 közötti európai uniós ciklus legkiemelkedőbb éve lesz pályázati szempontból. A következő, a 2020-ig tartó, és a korábbi tervek szerint 2014-ben indult

ciklusban mintegy 1300 milliárd forint áll Magyarország rendelkezésre a hazai mezőgazdaság és a hozzá kapcsolódó területek fejlesztésére az Európai Bizottság által tavaly nyáron elfogadott Vidékfejlesztési Program keretében. A rendelkezésre álló forrás 30 százalékát, közel 400 milliárd forintot már tavaly ki is írták. Az első kiírások agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG) és az ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása témában jelentek meg.

„Általánosságban elmondható, hogy az eddig kiírt pályázatok esetében rendre túligényelték a rendelkezésre álló forrásokat, az AKG kapcsán például az igény a felhasználható összeg nagyjából háromszorosa lett” – számolt be az államtitkár az eddigi tapasztalatokról. Tehát nem nyerhet mindenki – tette hozzá.

Mint ismert, a program idei fejlesztési keretét már jóváhagyta a kormány is, és több mint 800 milliárdnyi vidékfejlesztési forrást hirdetnek meg 59 felhívás keretében még ebben az esztendőben. Miután a vidékfejlesztési nagyberuházási pályázatok meghirdetéseiben részben már meg is kezdődtek, a további felhívások megjelenése a következő hetekben, hónapokban várható. Február közepétől például az élelmiszeripart célzó támogatások adhatóak be 151 milliárd forintos keretösszegre.

Kis Miklós Zsolt felhívta a figyelmet: a gazdálkodók részéről jogos elvárás, hogy mihamarabb jelenjenek meg a Vidékfejlesztési Program pályázatai, ehhez azonban a szakmai szervezeteknek, illetve az államapparátus minden érintett szereplőjének is – így a minisztériumoknak, hivataloknak – fel kell nőniük a „Lázári tempóhoz”, és meg kell gyorsítani a pályázatok feldolgozását és a döntéshozatalt egyaránt.

Az államtitkár emlékeztetett rá, hogy a program kiemelt célja a vidéki munkahelyek megőrzése és újak teremtése, továbbá a munkaigényes ágazatok, különösképpen az állattenyésztés, a kertészet, az élelmiszer-feldolgozás támogatása.

(NAK, Fotó: Gyulai Tóth Zoltán)

Figyelem! Elindult az e-monitoring adatszolgáltatás!

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Halászati Alap (EHA) keretében támogatásban részesült ügyfelek monitoring adatszolgáltatási időszaka a megelőző évek gyakorlatához képest korábban, 2016. január 25-én elindult.

Az adatszolgáltatás teljesítésének részletes feltételeiről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) az 1/2016. (I.22.) számú MVH közlemény formájában részletes tájékoztatást nyújt, mely az alábbi linken érhető el:

[1/2016. \(I. 22.\) számú MVH Közlemény](#)

Az adatszolgáltatást 2016. március 04-ig kell teljesíteni, amelyre kizárólag elektronikus úton van lehetőség.

Felhívjuk a figyelmet, hogy minden új elektronikus kérelem benyújtás (ideértve az adatszolgáltatás benyújtását is) előfeltétele, a kötelező évenkénti egyszeri adatellenőrzés

elvégzése az MVH által működtetett Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben.

A korábbi évekhez hasonlóan az adatszolgáltatást ügyfélkapus bejelentkezéssel lehet elvégezni az alábbi módon:

A monitoring adatszolgáltatás elvégzésére jogosult személy a www.mvh.gov.hu oldalon az „Elektronikus ügyintézés” menüben, ügyfélkapus hozzáférésén keresztül, az ügyfél-azonosító beírásával töltheti ki az ügyfél nevére szóló adatlapot.

A monitoring adatszolgáltatás elvégzésére jogosult személyek:

Az a természetes személy ügyfél, aki rendelkezik saját ügyfélkapuval.

Azok a nem természetes személy ügyfelek, amelyek egyetlen törvényes képviselővel rendelkeznek, meghatalmazás létesítése helyett, elsődleges képviselő útján is teljesíthetik monitoring adatszolgáltatási kötelezettségüket.

Az ügyfél meghatalmazottja vagy kamarai meghatalmazottja, amennyiben jogosultsága kiterjed a monitoring adatszolgáltatás elvégzésére.

További kérdésekkel az MVH Központi ügyfélszolgálatához az ugyfelszolgalat@mvh.gov.hu e-mail címen, a (+36-1) 374-3603 és a (+36-1) 374-3604 telefonszámon, vagy [kirendeltségi ügyfélszolgálatainkhoz](#) fordulhatnak ügyfeleink.

Kérdéseiket az MVH portálján keresztül a [Kérdés-válasz oldalon](#) is feltehetik. **1/2016. (I. 22.) számú MVH Közlemény- Hatályos** az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Halászati Alapból (EHA) támogatott intézkedések 2016. évi program szintű monitoring adatszolgáltatás teljesítésének részletes szabályairól

<https://www.mvh.gov.hu/monitoring-hirek/-/content/zBWoRw1124Cf/1-2016-i-22-szamu-mvh-kozlemeny>

Új, mezőgazdasági őstermelői igazolványokról szóló rendelet lépett hatályba 2016. január 1-jén

NAK - 2015. december 29. kedd

A mezőgazdasági őstermelői igazolványokra vonatkozó új jogszabály megteremti az elektronikus eljárás, és a jelenlegi papír alapú igazolványok helyett a kártya alapú igazolvány bevezetésének feltételeit. A rendelet előteremti az őstermelők hosszú távú adminisztrációs terheinek csökkentését, valamint az ellenőrzési jogkörök kibővítésén keresztül gazdaságfehérítő célokat is szolgál.

A 436/2015. (XII. 28.) Kormányrendelet célja továbbá, hogy a vásárlók is egyértelműen azonosítani tudják az érvényes igazolvánnyal rendelkező, valós őstermelőket, és a hazánkban megtermelt őstermelői termékeket, ezáltal is ösztönözve azok fogyasztását. Megszűnik az az ellentmondásos helyzet is, hogy az őstermelők ugyanazt a terméket azonos helyen és azonos időben őstermelőként és egyéni vállalkozóként is értékesítik.

Az új ellenőrzési szabályok a jogkövető őstermelők számára hátrányt nem jelentenek, sőt, a nem valós őstermelői tevékenységet folytatók rendszerből való kikerülése miatt előnyösebb helyzetbe is kerülnek.

Az őstermelői igazolványokkal kapcsolatos ügyintézés a jövőben is a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) falugazdászainál kezdeményezhető. Az igazolvány kiállítása és érvényesítése továbbra is díjmentes lesz.

Az eddigi papír alapú, kézzel kitöltendő kérelmet az őstermelők által közölt adatok alapján automatikusan létrehozott nyomtatvány váltja fel. A NAK a szükséges feltételek megléte esetén ideiglenes igazolványt állít ki, amely kezdetben 2016. július 31-ig, azt követően a kiállításától számított hatvan napig igazolja az őstermelői jogviszonyt. Ezen időszak alatt készül el a három helyett immár öt évig hatályos kártya alapú igazolvány, amelyet postai úton vagy az igénylés helyén vehetnek át a kérelmezők. A papír alapú igazolványok 2016. december 31-én hatályukat veszítik.

Jelentős változás, hogy lejáró igazolvány esetén október hónaptól lehetőség lesz a tárgyévet követő év január 1-jétől hatályos új igazolvány igénylésére. Az adminisztrációt csökkentő céllal továbbra is lehetőség lesz közös őstermelői igazolvány kiváltására, azonban ezzel egy időben, különböző helyszíneken továbbra sem lehet értékesíteni, ugyanis az igazolvány nem másolható.

A betétlap adattartalma jelentősen bővül, ezáltal egyértelműen az őstermelőhöz, illetve az igazolványhoz rendelhető, továbbá a kifizetők számára is az eddigieknél informatívabb dokumentumként szolgálhat a felvásárlás során.

(NAK)

Fejlesztési stratégiák elkészítésére pályázhatnak a Leaderek

2015. november 11. 17:00

A Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésére írt ki pályázatot a Miniszterelnökség november 10-én, amelyre az Irányító Hatóság által előzetesen elismert LEADER Helyi Akciócsoportok nyújthatják be pályázatukat. A felhívás célja, hogy egy olyan, társadalmi egyeztetésen alapuló helyi fejlesztési stratégia szülessen meg, amelynek köszönhetően a 2014-2020 közötti uniós támogatási időszakban a helyi igényeknek megfelelő projektek, fejlesztések valósuljanak meg.

A kormány a Partnerségi Megállapodás keretében céljaul tűzte ki a társadalmi együttműködés erősítését és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelmet. Ezen belül kiemelt feladat a vidéken élők számára lakóhelyük élhetőbbé és vonzóbbá tétele. A most megjelent pályázati felhívás a kitűzött célok elérését szolgálja a kormány és a Leader Helyi Akciócsoportok együttműködésével.

A pályázatok benyújtására kizárólag az Irányító Hatóság által előzetesen elismert Leader Helyi Akciócsoportok számára nyílik lehetőség. A rendelkezésre álló 1 milliárd forintos keretösszegeből a helyi fejlesztési stratégia elkészítésére, ezen belül képzések szervezésére, elemzések, tanulmányok elkészítésére, konzultációs tevékenységek, fórumok lebonyolítására, valamint adminisztrációs és igazgatási feladatok elvégzésére kaphatnak támogatást az akciócsoportok.

Amennyiben a pályázók sikeresen teljesítik a felhívásban foglalt elvárásokat, akkor véglegesen elismert Leader Helyi Akciócsoporttá válnak és így koordinálhatják az illetékességi területre jutó fejlesztési források felhasználását a 2020-ig tartó időszakban.

A pályázatra a támogatási kérelmeket 2015. december 10. és 2015. december 17. között kizárólag elektronikus úton nyújthatják be a Leader Helyi Akciócsoportok az MVH felületén, a www.mvh.gov.hu weboldalon. A kötelezettségeket 2016. április 30-ig kell teljesíteni, a kifizetési kérelmeket pedig 2016. május 15-ig kell benyújtani.

A felhívás részletes megismerésében és a pályázatok leadásában a www.szechenyi2020.hu weboldal, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara gondozásában megjelent kézikönyv ad részletes tájékoztatást és segítséget.

(Miniszterelnökség)

LEADER pályázatok 2016

Tájékoztatjuk az érdeklődőket, hogy várhatóan 2016 második félévében jelenhetnek meg az országos LEADER pályázatok.

A helyi LEADER pályázatok megjelentetésének előfeltétele a Helyi Fejlesztési Stratégiák Irányító Hatóság általi jóváhagyása, amely 2016.04.30.-ra várható. A 104 jogosult LEADER Akciócsoport több szinten kell, hogy megfeleljen a pályázati kiírások feltételrendszerének.

A Velencei-tó Térségfejlesztő Közhasznú Egyesület december 21.-én benyújtotta a **VP-19.1-15 - Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésének támogatása** pályázat keretében a Velencei-tó HFS koncepciót. Eddig egy hiánypótlást teljesítettünk, a sikeres elfogadás esetén Támogatói Okiratot kap az Egyesület, ez alapján benyújthatja a HFS Draft1 verzióját, amelyet az IH által felállított Szakértői Bizottság értékeli, és átdolgozásra visszaküld. Ennek jóváhagyása után kezdődik a helyi LEADER pályázatok előkészítése.

Az elkövetkező két hónapban még mindig véleményezheti a Velencei-tó HFS-t, javaslatokat tehet minden érdeklődő, akár a LEADER klubban megtartott megbeszéléseken, vagy e-mail-ben. Örömmel fogadunk minden javaslatot, hiszen az a cél, hogy egy közösen megvalósítható HFS készüljön, amely segíti a térség további fejlődését.

Helyi Fejlesztési Stratégia Velencei-tó

A 2014-2020-as időszakban 245 M Ft fejlesztési forrás jut a Velencei-tó LEADER HACS 8 településére. A forrás igénybevételének feltétele a Helyi Fejlesztési Stratégia megírása, és az Irányító Hatóság általi elfogadása.

A stratégia elkészítésének folyamata:

Helyi Fejlesztési Stratégia 1. (draft) verziójának elkészítése

- Projektötlet gyűjtések
- Kérdőíves felmérések
- Tervezői csoport ülések
- Szakértői egyeztetések
- Fókuszcsoportos megbeszélések
- Szakirányú fórumok
- Időközi egyeztető fórumok
- Elnökségi ülés
- Egyesületi közgyűlés

Az 1. verzió benyújtása az Irányító Hatóság (IH) felé

Az Irányító Hatóság a benyújtott HFS-tervezetet értékeli, továbbá az IH által felállított Szakértői Bizottság a szakmai javaslatait megfogalmazza a HFS-tervezetről.

Az IH útmutatásai szerint a HFS átdolgozása, a végleges verzió elkészítése, az elnökség és a közgyűlés általi elfogadtatása, majd benyújtása az IH felé.

Pályázatok kiírása az elfogadott HFS alapján.

A Vidékfejlesztési Program LEADER helyi fejlesztésre vonatkozó intézkedésének legfontosabb céljai:

- a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások),
- a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítása,
- a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképességének erősítése,
- a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése a Vidékfejlesztési Program többi intézkedésével, illetve más OP intézkedésekkel összhangban.

HFS tervezési dokumentumok:

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia tervezési sablon

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia tervezési útmutató

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia TEIR felhasználói kézikönyv

A végleges HFS-nek a következő elemeket kell tartalmaznia:

- a stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározását,
- a terület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzését, beleértve az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek elemzését,

- a stratégia és célkitűzései leírását, a stratégia integrált és innovatív jellemzőinek leírását és a célkitűzések hierarchiáját, beleértve a kimenetek vagy eredmények mérhető célértékeit,
- a stratégia kidolgozásába történő közösségi bevonás folyamatának leírását,
- cselekvési tervet, amely bemutatja, hogyan történik a célkitűzések alapján az intézkedések meghatározása,
- a stratégia irányítási és monitoring-intézkedéseinek leírását, amely bemutatja, hogyan képes a helyi akciócsoport végrehajtani a stratégiát, valamint az értékelésre vonatkozó konkrét intézkedések leírását, valamint
- a stratégia pénzügyi tervét, ideértve az egyes érintett ESB-alapokból tervezett forráselosztást.
- az eredmények tekintetében mennyiségi és minőségi célértékek egyaránt meghatározhatók, valamint biztosítani kell, hogy a stratégia összhangban álljon valamennyi, a stratégia által érintett ESB-alap releváns programjával.
- a kiválasztott projektek végrehajtása során az egyszerűsített elszámolási módszerek alkalmazását és az alkalmazandó nagyságrendeket.

www.velenceitoleader.eu

Megjelent a VP - településképet meghatározó felhívása!

VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés

Megjelent a településképet meghatározó épületek külső rekonstrukcióját, többfunkciós közösségi tér létrehozását, fejlesztését, energetikai korszerűsítést támogató felhívás!

1. célterület: az állami vagy önkormányzati funkciót nem magában foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítése, illetve a megújuló energiaforrások használata;
2. célterület: a vidéki térségek településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója és energetikai korszerűsítése;
3. célterület: többfunkciós közösségi tér/szolgáltató központok létrehozása, fejlesztése.

A támogatási kérelmek benyújtása **2016. március 28-tól** □ 2018. március 27-ig lehetséges.

<https://www.szechenyi2020.hu/>

ÚJ - Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésének támogatása

2016. február 10. 10:16

Megjelent a „Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése” című pályázat, melynek keretében **főállású őstermelők, mikrovállalkozásnak és mezőgazdasági termelőnek minősülő főállású egyéni vállalkozók, illetve szociális szervezetek** pályázhatnak akár **4,5 millió forint átalánytámogatásra**. A pályázatokat 2016.03.21-től - 2018. 03. 20-ig lehet benyújtani. A támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 14 milliárd forint.

A pályázat célja a mezőgazdasági kisüzemek fejlesztését célzó tevékenységek támogatása. **A 100 %-ban vissza nem térítendő támogatás** különösen az adottságaik és ambícióik alapján fejlődőképessé kisméretű mezőgazdasági termelők jövedelemszerzését és stabilitását segíti elő.

Felhívásra azok a legfeljebb mikro- vagy kisvállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelők nyújthatnak be támogatási kérelmet, akik vagy amelyek a pályázat benyújtásának időpontjában főállású őstermelőnek vagy mikrovállalkozásnak, illetve mezőgazdasági termelőnek minősülő főállású egyéni vállalkozónak vagy szociális szervezetnek számítanak.

A vissza nem térítendő támogatás mértéke 4,5 millió forint, 5 évre, mely két részletben kerül kifizetésre. A támogatásnak 75%-át az MVH előre kifizeti, majd a fennmaradó második részlet igénylése 36 hónap után lehetséges, az üzleti terv megfelelő teljesítése alapján.

KITEKINTÉS- Ötletadó jó gyakorlatok

Újra szexi lesz a vidéki élet

[Pándi Balázs](#)

Pár éve a Szimpla egyik alapítójaként ismert Bertényi Gábor elköltözött Nagymarosra, kimenekülve a városi pörgésből, és ott találkozott az akkor földrajztanár Szalai Mihállyal, és

együtt elindították a nagymarosi termelői piacot. Ez mára az egyik leghíresebb termelői piaccá nőtte ki magát, és a modelljét azóta sokan átvették. Legújabb vállalkozásuk, a Házikó azonban a kistermelők és hobbikertészek helyett az alig létező kisüzemi családi vállalkozásokat szeretné fellendíteni, olyan formában, hogy az ő termékeiket alapul véve, az utolsó gabonáig visszakövethető ételeket állítanak elő az üzemükben. Miért nincsenek ott minden metrőkijáratnál? Miért kerülnek a bio és kézműves szavakat? Interjú.

A Házikót egy évvel ezelőtt indítottátok. Mi volt az, amiről úgy éreztétek, hogy hiányt szenved benne a magyar élelmiszerpiac?

Bertényi Gábor: Az alapítás óta kettős célt követünk. Egyrészt megpróbáljuk a hazai kisgazdaságokat helyzetbe hozni. Ez a nemesebb és fennköltebb vidékfejlesztési komponens. A másik pedig az, hogy egyen mindenki végre rendeset a városban is, vagyis hogy egyszerűen elérhető módon, alanyi jogon ehető táplálékhoz juttatjuk a városiakat. Tulajdonképpen egy ilyen környezeti-ökoszociális társadalmi célokat kitűző vonalat viszünk, amit amúgy tök átlátható üzleti-piaci eszközökkel érünk el. Így nem a tevékenységünket festjük zöldre, hanem alapból maga a tevékenység az.

Szalai Mihály: A kezdetek óta egy jobb kapcsolatot szeretnénk kialakítani vidék és város között. Magyarországon masszívan elkülönül a főváros és a vidék, mi pedig próbáljuk szervesen összekapcsolni a kettőt.

BG: Az utóbbi évtizedekben egyre jobban leértékelődött általában a vidék és a vidéki munka értéke és értelme. Ezen is próbál kicsit javítani a ténykedésünk, hogy elfogadhatóbbá, kicsit szebbé tegyük a vidéki életet.

Szalai Mihály és Bertényi Gábor
Fotó: Huszti István

Az utóbbi években a gasztronómia területén történő változások, illetve hogy megjelent egy tudatosabban étkező és vásárló réteg mennyire ágyazott meg a Házikónak?

BG: Van egy ilyen folyamat tényleg, de furcsa módon mondjuk a sörben jobban érzem, mint a kajában, hogy itt bármiféle forradalomról lenne szó. Az úgynevezett gasztroforradalom legtöbb esetben lefagyott a „hogyan készítik el” és a „hogyan eszik meg”, illetve maximum a

„keressük az e-számokat” szintjén. Ahelyett, hogy azon lenne a hangsúly, hogy tényleg mit eszem, és az honnan jött.

Míg egy üveg trendi sörnél teljesen lekövethető, hogy az melyik mikroüzemben készült, addig mondjuk a foodtruckok megjelenésével annyi történt, hogy a fine dining lement utcai szintre, és annyiban demokratizálódott, hogy most már gusztát és jóízűt mindenki ehet. De hogy egyébként az mi, és az alapanyaga honnan jön, kik termelték, az még mindig keveseket érdekel csak. Őket viszont nagyon.

SZM: Sok jó szándékú, és nagyon klassz kezdeményezés van persze, amelyik bevon terroir alapú dolgokat a repertoárjába, amik nagyon jók, viszont többnyire elszigeteltek. És vannak nyilván a nem annyira jóhíszemű helyek, amelyek egy híg békazöld festéssel nyakon öntik azt, ami egyébként nagyipari.

BG: Ami nekünk ehhez képest vesszőparipánk, hogy rendszerszinten gondolkodunk, és megpróbáljuk így integrálni a gasztronómiába a valódi alapanyagokat. Fontos, hogy itt értékelhető volumen megy ki, így a gazda is képes tervezni, termelni és eladni rendszeresen. Nem arról van szó, hogy kitűzünk dísznek egy termelőt a kalapunk mellé, hanem az egész rendszerünk erre épül. A kérdésre visszatérve; minden ilyen jellegű egyéb kezdeményezés egymást erősíti, ha a tartalom nagyrészt jobbra vállalható.

De miért van az, hogy kijössz az aluljáróból, és lépten-nyomon pizzaszeletekbe, pogácsásokba és gyrososokba botlasz? Egy frekventált helyen direktben és nagyobb volumenben érne célba a koncepció is. Egy ilyen hálózatban nem gondolkodtok? Mi az, ami hátráltat titeket egy hasonló rendszer felépítésében?

BG: Most vagyunk csak ott, hogy kicsit utolértük magunkat. Ami főleg annak tudható be, hogy baromi nehéz értelmes embert szerezni bármilyen posztra, legyen az egy jó szakács vagy éppen egy pék. Mostanra lett egy jó háttországunk, összeállt a gazdálkodói kör, akik fixen beszállítanak hozzánk, akikkel lehet együtt gondolkodni, és akár közösen tervezni is. Ahhoz, hogy tudjunk egy ilyen általad említett láncolatot üzemeltetni, kellene legalább 40-50 termelő, akikkel tuti a kapcsolat. Viszont ez folyamatosan alakulóban van még, nehéz egyszerre piacot fejleszteni és beszállítói kapacitást növelni. Nagyon nehéz olyan optimális méretű gazdaságokat találni még most is, mert ez a kisüzemi kategória kábé nem létezik.

A Szimpla piaccal sikerült talán valami konjunktúrát csinálnunk a háztáji szónak, de ezzel meg egy totális szemantikai vihart szabadítottunk az urbánus gasztronómiára, mert most tulajdonképpen a fene se tudja, hogy pontosan mi is az a háztáji. Mindenki elképzeli a fejkendő nénit, ahogy felbuszozik Nógrád megyéből, és eladja a portékáját a fonott kosárból, de nekünk jellemzően nem ilyenek a termelőink. Ennél nagyobb léptékben gondolkodnak, és ebből van kevés, mert vannak a nagyüzemek, meg a hobbista önellátó, félig önellátó, félig piacra termelő termelők. A kettő között lenne egy életképes középmezőny, ahol gyakorlatilag szinte senki nincs. Egy ilyen lánchoz pedig, mint amiről beszélünk, jó lenne, ha lennének fejleszthető családi és kisüzemi gazdaságok. Ezen a téren amúgy nyilván sokkal jobb a helyzet, mint három vagy öt éve, de még mindig nem annyira, hogy egy ilyen elképzelt volumenben forgalmazó láncot ki tudjon szolgálni.

SZM: Nehéz az is, hogy van egy szezonális, és ha valami tavasszal nem lett elültetve, akkor hiába tudjuk, hogy augusztusban mire van szükségünk, ha a termelő nem számolt velünk, és nem ültetett, várni kell még egy szezont. A tehén beállítása vagy a disznó hizlalása sem egy gyors folyamat. Nálunk alapvetően fontos az, hogy amit készítünk, az valóban friss legyen. Éjfélkor beindul az élet, jönnek a pékek, a szakács, és mindent aznap készítünk, amikor kiszállítjuk.

Fotó: Huszti István

Ezt nehéz integrálni egy ilyen félregondolt rendszerbe. Bármelyik aluljárói pogácsánál megnézed, mindegyik frissnek hirdeti a termékét, miközben egy mélyfagyasztott, javarészt Dél-Európából érkezett termékről van szó, aminek az alapanyagait jóval azelőtt dolgozták fel, hogy belépett az ország területére. Maga a friss szó is elég szabadosan van kezelve, az emberek általában egy bizonyos érték fölötti hőmérséklettel kötik össze.

A termelői piacok felől jöttetek. Mennyire tudtátok meg megtartani és hasznosítani az ottani kapcsolatokat?

SZM: Bármennyire is szerettünk volna csak az általunk már ismert termelőkkel dolgozni, kiderült, hogy ez nem fog működni, mert aki piacozik, az ezt is szereti csinálni, szeret kint álldogálni egy pult mögött heti 2-3 napot, és árulni a portékáját. Akikkel viszont dolgozni tudunk, ők azok, akik termelni szeretnek: stabilabb és jobb minőséget, egy fokkal nagyobb mennyiségben is tudnak szállítani, mint a korábbi kapcsolataink. Ezzel együtt nagyon fontos és jó célokat szolgálnak a piacok is, csak a mindennap kényelmesen elérhető valódi élelem szempontjából kell valami más is.

BG: Amerikában sok helyen a termelői piac egyfajta inkubátorként működik, hogy

egy gazda elkezd kijárni a portékájával a piacra, és kipróbálja magát. Ha sikeres, elkezd fejleszteni, és amikor eléggé felfejlesztette magát, eltűnik teljesen a piacról,

mert elkezd direktbe beszállítani különböző helyekre. Ezt a dinamikát itthon nem nagyon tapasztaljuk. Aki eljut egy termelői piacra már alpból elég nagy jédi, de könnyen beragad

ebbe, és örökre ebben a tiltoliban lesz, hogy ha piacozik nincs ideje termelni, ha termel, nincs ideje piacozni. Mert ehhez kell marketing, logisztika, könyvelés, pályázatás – előbb-utóbb egy zizegő polihisztor agrárfigura lesz, aki egyáltalán nem jut egyről a kettőre. Amelyik szegmenst mi látjuk, az ennyiből teljesen statikus.

SZM: Meg ilyenkor jön a vágy, hogy csak piacozzon, mintsem hogy termeljen és jönnék a sztorik, hogy hogyan egészíti ki a portékáját, hogy sok legyen és szebb legyen és elszabadul a pokol, ahelyett, hogy erősítené az otthoni frontot és jó cuccokat termelne.

A fine dining kedvelői előszeretettel ragaszkodnak tájfajta alapanyagokhoz. Szerintetek ez mennyire mérvadó?

BG: Mi egy másik és kemény elvárásrendszerbe kockáztuk be magunkat, hogy csak hazai alapanyagot használunk. Ez ugye ezért van, mert csak a hazai gazdaságokat tudjuk ellenőrizni. Ha Sziciliában lakna az unokatestvérem, és minden hétvégén ott lennék, nyilván izgalmas lenne ottani olívaolajat használni és hozni, de például az olívaolajat pont ezért kerüljük, mert bár préselnek itthon olajat, de maga az olívaogyó nem itthon terem, ezért sérülne a koncepciónk. Bármelyik ponton jogosan hígítható lenne egyébként a rendszer, és nem vagyunk annyira klerikálisak, hogy csak a hazai a jó. De ha bármilyen ponton elkezdjük hígítani, akkor nem látod a végét. Van amúgy egy beszállítónk remek olasz kapcsolatokkal, tájfajta biocitromokkal és egyéb kvintesszenciális csodákkal, de ha mi vagyunk az egyetlenek, akik azt állítják, hogy minden molekulája lekövethető a nálunk készült ételeknek, akkor nem lehet ilyesmiket bedugni a rendszerbe.

Fotó: Huszti István

A kísérletünk pedig így pont ettől a bioregionális dologtól lesz érdekes, mert mi van, ha megint kitör Izlandon egy vulkán leáll a légitölekedés három hétre, és csak helyi anyagokból tudunk főzni, mert megbénul a globális ellátórendszer?

SZM: Ami fontos változás, hogy bár olívaolaj soha nem lesz, de a gazdák hosszú idő után először elkezdtek új fajtákkal kísérletezni például paradicsomból, vagy éppen krumpliból, ami érdekes, kicsit más, de nagyon jóízű. Sajtokból az elmúlt 5 évben szintén óriási fellendülés tapasztalható. Balatonfelvidéken múlt héten voltunk három sajtosnál, és világszínvonalú modellekkel találkoztunk.

BG: Sőt továbbmegyek: ami eddig mondjuk biotermékből kimagaslóan jó volt itthon, az javarészt exportra ment. Így per pillanat az is nagy dolog már, ha van három termelő, akit vissza tudunk csalogatni, akik eddig kinyomták exportra a terméküket, hogy pénzüknél legyenek.

Gyakori, amikor elmegy valaki köztbe, és azt látja, hogy a hagyma mondjuk Hollandiából érkezik, ilyenkor joggal gondolja, hogy mi a francért kell több száz vagy több ezer kilométerről idecipelt vöröshagymát, fokhagymát vagy krumplit vennie, amikor az itthon is könnyen megterem?

BG: Azért, mert jó komplikált a globális ellátórendszer mindenhol. A különböző szektorok annyira nem kommunikálnak egymással, hogy van egy statisztika például, amely szerint

Anglia a kétezres évek valamelyikében ugyanannyi vaját exportált, mint amennyit importált.

Annyira össze-vissza vannak szöve ezek a nagy méretű cégekre épülő ellátási meg logisztikai rendszerek, hogy nem feltétlenül érvényesülnek a gazdasági racionálék, nem beszélve az ökológia szempontokról, vagy a helyi gazdaságok teljes életképességének kérdéséről. Az élelmiszeriparban is egyre értelmetlenebb egy adott régió helyi forrásokra épülő gazdasága. Ez semmit nem jelent, mert egy érzékenység van: az, ami az árat illeti. Persze ez még így se ilyen könnyen megválaszolható kérdés, sok esetben más baromság miatt van, hogy ilyen messziről érkeznek itthon is simán megtermelhető zöldségek.

SZM: A másik dolog hogy a vásárlói oldalon is van ennek felelőssége, mert inkább akarnak tökéletes árut venni, és ha mondjuk egy hagyma kicsit is foltos, akkor a piacon az már eladhatatlan, hiába magyar. Megszoktuk, hogy egyenárunk vannak, amik szépek, egész évben ugyanúgy néznek ki és elérhetőek. Uniformizálttá vált a vásárlás teljes egészében.

BG: Persze ezek nem reális elvárások, amiket rá lehetne zúdítani a fogyasztókra így egyben. Itt több évtizedes berögződések vannak, nem lehet elvárni, hogy mindenki rögtön átlássa és átértse a jelentőségét ennek az egész ügynek, annak a rendszernek amit mi képviselünk. Egy-egy elemét ha beemelik valaki, az már jó, mert limitált az idő, a pénz és az energia, amit az ember a kajálásának a szerveztetésére tud fordítani. Ez egy lassú tanulási folyamat. Itt megint fontos a kommunikáció, hogy először az emberek megértsék, hogy ez friss és egészséges, és majd ha már ez megvan, jöhet a teljes vidékfejlesztési fegyvertár és elhangozhatnak ilyen-olyan érvek kibontva is.

A bio szó mára egy teljesen szabadon értelmezhető címkévé vált, és annak az útnak a végén van, amin száguld a kézműves és a háztáji jelző is. Van bármi olyan standard, ami szerint tudnak titeket mérni?

BG: A Házikót nehéz mérni, mert önmaga egyben egy standard kezd lenni. Bio cuccokat venni vidám dolog, de simán lehet, hogy ezeket is 5000 kilométerre állították elő egy teljesen gépesített gigagazdaságban. Ez se feltétlenül baj, csak ugye nehezebb lekövetni a tartalmat, meg vannak a szociális szempontok is. Pontosan egy kisgazdasági tanúsítvány az, ami egy érdekes gondolat, mert van egy minőségbiztosítási protokollunk, és ez egy olyan dolog, ami felől már komolyabb nagyobb vállalatok is érdeklődtek, hogy tanúsítványként használnák esetleg a Házikót. Ez is egy lehetséges út, egy olyan fejlesztési irány aminek lenne helye itthon. Egy újabb dolog, amivel eddig nem tudtunk annyira behatóan foglalkozni, de mint lehetőség ott van.

Ha az átlagkeresetet vagy a minimálbért nézzük, nem nagyon marad egy olyan összeg, ami nagy tereket biztosít az embereknek a közértben, vagy bármilyen étkezéssel kapcsolatos költségeknél. Sokan nem azért eszik parizeres zsömlét, mert azt gondolják, hogy annál egészségesebb nincs, hanem egyszerűen ennyire telik a kötelező dolgok kifizetése után a beosztandó pénzből. Ha ezekből az emberekből álló, igen széles szegmens megerősödne, mennyire lenne esély arra, hogy az árak mérséklődjenek?

BG: A nagyüzemi cucc mindig olcsóbb lesz, mert mindig van annyi kitermelhető, extraktálható humán és természeti erőforrás a globális térben, hogy legyen elég silány áru, és az legyen a leginkább elérhető. Viszont ami megoldás lehet, hogy ha a sokszoros viszonteladást kikapcsoljuk ezeken a minőségi termékeken – amit mi is csinálunk, hogy csak háromszereplős az élelmiszerlánc –, akkor a jogosan drágább önköltségen előállított termék se lesz már annyira drága, mert nem adják el egy ötvenszer, meg nem viszik körbe a földön négyszer.

Ha megnő így a stabil felvevőpiac, akkor nő vele a termelői kör is, a választék is. De egyelőre az van, hogy nem hogy verseny lenne az olyan gazdák között, akik jó portékát csinálnak, hanem találni is nehéz ilyet, és így aztán jó hogy nem mennek lejjebb az árakkal. Egyébként meg amilyen sebességgel tűnnek el a természeti erőforrások, így hamarosan a leghétköznapibb dolgok lesznek luxuscikkek, és ahogy ez bekövetkezik, úgy egyre többen fognak minőségi kaja előállításával foglalkozni.

Itthon több mint tíz éve lehet kapni fair trade minősítésű termékeket nagyobb választékban. Mennyire éreztek rokonságot a mozgalommal?

BG: Klassz dolog a fair trade, de nem feltétlenül gondol bele az ember, hogy van közben lehetőség arra is, hogy egy hazai méltányos kereskedelmet hozunk létre ráadásul abból, amiből a legtöbbet esszük meg, legalábbis nagyságrendekkel többet, mint ezekből az importált és általában bizonyos tájakra és termelési módokra, mondjuk egy banánközvértársaságra jellemző termékekből. Egyszerűen azzal, hogy a voksodat odateszed a címkéinken feltüntetett gazdálkodók mellé, azzal te a mindennapi gyakorlatodban spontán fair trade-et csinálsz, és nem egy komplex, viszonylag nehezen átlátható és harmadik világba exportált rendszert tartasz fenn.

Amúgy nem kritizálni akarom a fair trade-et, mert mint globális szisztémát még mindig a legjobbnak tartom, de minden eszköz megvan itthon is arra, hogy helyben lekövethetően csináld, és elmenj akár a gazdához, akinek veszed az alapanyagait, és megismerd, hogy kit támogatsz. Láttad, hogy az előbb is bejött egy gazda, jó alaposan össze van törve a kisbusza. Ha bejössz legközelebb, és már megcsináltatta, akkor tudod, hogy nem hiába etettünk meg ezzel az egésszel.

Verebi Esték 2016

Verebi Esték 2016.

A szívbe írt igazság útja
Mesék a mesékről, amelyek a hagyományt hordozzák.
Szeretettel várjuk
február 19-én pénteken 18 órára
a Községi Házba (Vereb, Vajda J. út 5.)
Buzás Kálmán várostörténész,
Buzás Dániel és Buzás Krisztián előadására

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Kövessen minket a facebookon:

<https://www.facebook.com/velenceitoleader>

VELENCEI-TÓ TÉRSÉGFEJLESZTŐ KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

2481. Velence, Balatoni út 65.

e-mail: info@velenceitoleader.t-online.hu

Telefonszám: 06-22-470-212, www.velenceitoleader.eu

www.hellovelence.hu